

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
OKRUŽNI SUD U DOBOJU
Broj: 86 0 Rs 064560 25 Rsž
Doboj, 25.6.2025. godine

Okružni sud u Doboju u vijeću sastavljenom od sudija Vojke Prešić, kao predsjednika vijeća, Ognjenke Cvijanović i Azmire Mejrušić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca S.S. iz P, D. L. iz Š, ... S. A. iz D, ... S. S. iz Š, ... S. O. iz M, ... T. R. iz M, ... , M. M. iz Š, ..., V. G. iz Š, ...D. P. iz Š, ... S. Đ. iz Š, ... i D. G. iz O, ... koje zastupa punomoćnik Jelena Stokić, advokat iz Doboja, Svetog Save 24, te M. J. iz Š, ... T. Š. iz Š, ... Z. P. iz M., ... Z. B. iz Š, ... i S. M. iz Š, ... koje zastupa Helena Babić, advokat iz Banja Luke, protiv tužene Republike Srpske, Ministarstvo pravde Republike Srpske, Osnovni sud u Šamcu, koju zastupa zastupnik po zakonu Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika u Doboju, radi utvrđenja diskriminacije i povrede prava iz radnog odnosa, vrijednost predmeta spora 71.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužene izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 Rs 064560 23 Rs od 29.11.2024. godine, na sjednici održanoj dana 25.6.2025. godine, donio je

PRESUDU

Žalba tužene se odbija i potvrđuje presuda Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 Rs 064560 23 Rs od 29.11.2024. godine.

Odbija se zahtjev tužene da joj tužioci nadoknade troškove postupka na ime sastava žalbe sa paušalom, kao neosnovan.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom utvrđeno je da postoji diskriminacija u vidu ostvarivanja prava na naknadu toplog obroka i regresa između tužilaca kao radnika u institucijama pravosuđa Republike Srpske, sa jedne strane kojima je naknada za topli obrok i regres uračunata u osnovnu platu i ne može se posebno iskazivati, u odnosu na ostale radnike u Republici Srpskoj koji su zaposleni u javnim preduzećima (MH "Elektroprivreda" Republike Srpske, A.D. Pošte Srpske, JP Šume Srpske, Željeznice RS a.d.), jedinicama lokalne samouprave, socijalne zaštite te ostale radnike iz privatnog i javnog sektora koji nisu budžetski korisnici, kao i u odnosu na sudije Osnovnog suda Šamac kojima se isplaćuje regres i nije uračunat u platu, te radnike u pravosuđu Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH i pravosudnih institucija na nivou BiH, koji radnici imaju pravo na topli obrok i regres koji se posebno iskazuje i nije uračunat u osnovnu platu, pa se slijedom toga:

Obavezuje tužena Republika Srpska, Ministarstvo pravde RS, Osnovni sud u Šamcu, da tužiocima, na ime naknade štete /izgubljene dobiti na ime neisplaćenog toplog obroka i regresa isplati i to:

M. J. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 8.718,52 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude,

te na ime regresa ukupno iznos od 2.140,40 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

T.Š. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.514,43 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude,

te na ime regresa ukupno iznos od 3.457,48 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

Z. P. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.406,47 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude,

te na ime regresa ukupno iznos od 3.460,93 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

Z. B. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 8.826,07 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude

te na ime regresa ukupno iznos od 2.276,19 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. M. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.365,37 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude,

te na ime regresa iznos od 1.857,74 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S.S. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.429,93 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. L. na ime toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.233,19 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. A. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 8.985,92 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S.S. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.541,02 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. O. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.437,43 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

T. R. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 5.720,74 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

M. M. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 9.420,05 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

V. G. na ime naknade toplog obroka za period od 1.1.2022. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 7.294, 87 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. P. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.8.2024. godine ukupno iznos od 10.030,27 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. Đ. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.12.2023. godine ukupno iznos od 3.603,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. (K.) G. na ime naknade toplog obroka za period od 1.3.2021. do 1.12.2023. godine ukupno iznos od 9.564,11 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

Kao i da tužiocima na ime naknade materijalne štete zbog neisplaćenog regresa isplati:

S. S. ukupno 4.729,35 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. L. ukupno 3.882,31 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. A. ukupno 3.676,94 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. S. ukupno 2.399,81 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. O. ukupno 2.126,07 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

T. R. ukupno 2.084,47 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

M. M. ukupno 2.282,81 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

V. G. ukupno 1.799,40 KM za 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. P. ukupno 2.320,60 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

S. Đ. ukupno 2.209,04 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude;

D. G. ukupno 2.260,64 KM za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana dospelosti svakog pojedinog iznosa pa do isplate, kako je to pobliže označeno u izreci prvostepene presude, sve u roku od 15 dana od dana donošenja presude, kao i da tužiocima nadoknadi troškove ovog parničnog postupka u ukupnom iznosu od 4.515,00 KM uplatom iznosa od 2.655,00 KM na račun punomoćnika Jelene Stokić, advokata iz Doboja i iznosa od 1.860,00 KM na račun punomoćnika Helene Babić, advokata iz Banja Luke.

Blagovremeno izjavljenom žalbom ovu presudu pobija tužena iz svih žalbenih razloga predviđenih odredbom člana 208. Zakona o parničnom postupku, sa prijedlogom da se žalba uvaži, prvostepena presuda preinači na način da se odbije tužbeni zahtjev tužilaca u cijelosti kao neosnovan, a tužioci obavežu da tuženoj nadoknade troškove parničnog postupka prema troškovniku kao i troškove sastava ove žalbe.

Tužioci koje zastupa punomoćnik Jelena Stokić, advokat iz Doboja su u odgovoru na žalbu osporili žalbene navode tužene, predlažući da sud žalbu tužene odbije kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.

Žalba tužene nije osnovana.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama određenim odredbom člana 221. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude, a iz sledećih razloga.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je tužbeni zahtjev tužilaca kojim su tražili da se utvrdi da postoji diskriminacija u vidu ostvarivanja prava na naknadu toplog obroka i regresa između tužilaca kao radnika u institucijama pravosuđa Republike Srpske, sa jedne strane, kojima je naknada za topli obrok i regres uračunata u osnovnu platu i ne može se posebno iskazivati, u odnosu na ostale radnike u Republici Srpskoj koji su zaposleni u Javnim preduzećima, Jedinicama lokalne samouprave, socijalne zaštite, te ostale radnike iz privatnog i javnog sektora koji nisu budžetski korisnici, kao i u odnosu na sudije Osnovnog suda Šamac kojima se isplaćuje regres i nije uračunat u platu, te radnike u pravosuđu Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH i pravosudnih institucija na nivou BiH, koji radnici imaju pravo na topli obrok i regres koji se posebno iskazuje i nije uračunat u osnovnu platu, te da se obaveže tužena da im na ime naknade materijalne štete/izmakle koristi radi neplaćanja naknade za topli obrok

za period od marta 2021. godine do 1.8.2024. godine i naknade radi neisplaćenog regresa za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu isplati tražene iznose pojedinačno za svakog tužioca sa zakonskim zateznim kamatama, a kako je to bliže navedeno u izreci prvostepene presude, te troškove parničnog postupka.

Iz spisa proizlazi da je na osnovu nespornih činjenica i rezultata provedenih dokaza prvostepeni sud utvrdio:

- da su svi tužioci kod tužene u Osnovnom sudu u Šamcu u spornom periodu bili u radnom odnosu raspoređeni kao radnici i da rade na poslovima administrativnih radnika- daktilografa, upisničara, IKT službenika, referenta za opšte poslove, sekretara, vozača, portira, kućnog majstora, telefonista, sudskog izvršitelja, higijeničara – dostavljača i čistača, a sve prema rješenjima o rasporedu na poslove i radne zadatke;
- da su tužioci u utuženom periodu primali platu kod poslodavca u koju je prema Zakonu o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske uračunata i naknada za topli obrok i naknada za regres po osnovu korištenja godišnjeg odmora;
- da je sporno da li tužiocima pripada naknada štete na ime naknade troškova za topli obrok i regres u navedenom periodu, koja im nije isplaćivana kao posebna naknada, niti je posebno iskazana na platnim listama, te je sporno da li je potraživanje tužilaca zastarjelo i da li je nadležan osnovni sud da rješava u ovoj pravnoj stvari;
- da je odredbom člana 8. Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 66/18, 54/19, 105/19, 49/21, 119/21, 68/22 i 132/22) propisano da su naknade u visini do 35 % osnovne plate za težinu posla i posebne uslove rada i naknada za topli obrok i regres, uračunate u osnovnu platu i ne mogu se posebno iskazivati;
- da ostali zaposleni u javnom sektoru Republike Srpske imaju posebno iskazane ove naknade, što tužiocima daje osnova da se osjećaju diskriminisano u odnosu na radnike zaposlene u javnim preduzećima kao što su Željeznice Republike Srpske, Šume Republike Srpske, Elektroprivreda Republike Srpske i druge gdje je posebnim kolektivnim ugovorima regulisana visina naknade toplog obroka od 0,75 % prosječne neto plate u Republici Srpskoj za prethodnu godinu za svaki radni dan i regres u visini od jedne najniže plate u Republici Srpskoj;
- da postoji razlika u ostvarivanju prava na naknadu toplog obroka i regresa, između zaposlenih radnika u institucijama pravosuđa u Republici Srpskoj sa jedne strane, u odnosu na ostale zaposlene radnike u javnim preduzećima kao što su Željeznice Republike Srpske, Šume Republike Srpske, Elektroprivreda Republike Srpske, jedinice lokalne samouprave, socijalne zaštite te ostale radnike iz privatnog i javnog sektora koji nisu budžetski korisnici, kao i u odnosu na radnike zaposlene u pravosuđu u Federaciji BiH i Brčko Distriktu;
- da je odredbom člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 59/09 i 66/16), propisano da je diskriminacija svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, polnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemoguću ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života. Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica u javnom i privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga. Članom 6. tačka a) utvrđeno je da se ovaj

zakon primjenjuje na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, opštinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih lica, u svim, a posebno u oblastima: zapošljavanja, rada i radnih uslova, uključujući pristup zaposlenju, zanimanju i samozapošljavanju kao i radne uslove, naknade, napredovanja u službi i otpuštanja s posla;

- da iz platnih lista za sve tužioce za period koji je obuhvaćen tužbenim zahtjevom proizlazi da tužiocima u tom periodu nije isplaćena naknada toplog obroka niti regres;
- da je odlukom Ustavnog suda Republike Srpske utvrđeno da odredba člana 2. stav 2. Zakona o platama sudija i tužilaca u Republici Srpskoj nije u sagasnosti sa Ustavom Republike Srpske iz razloga što je istom propisano da se u osnovnu mjesečnu platu uračunava i naknada za topli obrok i regres, kako je to propisano i odredbom člana 8. Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske;
- da iz navedenog proizlazi da su tužioci učinili vjerovatnim da je došlo do diskriminacije tužilaca od strane tužene, tako što su propuštanjem tužene da tužiocima isplati naknadu za topli obrok i regres, tužioci stavljeni u neravnopravan položaj u odnosu na ostale zaposlene u javnim preduzećima i institucijama Republike Srpske, kao i na radnike zaposlene u pravosuđu Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta;
- da to proizlazi i iz iskaza tužilaca Zorana Pandurevića i Slobodana Sofića, koji su iznijeli da to nije samo njihov lični osjećaj nego im je poznato da se tako osjećaju i drugi radnici, kojima je takvim ponašanjem tužene obezvrijeđen njihov rad u odnosu na isti rad njihovih kolega u pravosuđu Federacije Bosne i Hercegovine. Oni ukazuju da u platnim listama nije posebno iskazan topli obrok niti regres, a da i radnici koji budu na bolovanju primaju istu platu kao i oni koji rade, što ukazuje da ove naknade ne mogu biti uračunate u osnovnu platu i da se ne zna njihov poseban iznos;
- da su tužioci, shodno odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, učinili vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, a teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije je na suprotnoj strani, a tužena nije provodila nikakve dokaze tokom postupka, paušalno osporavajući osnov i visinu tužbenog zahtjeva;
- da prigovor zastarjelosti potraživanja naknade štete, istaknut od strane tužene, nije osnovan, jer je Zakon o zabrani diskriminacije lex specijalis, a istim je propisano da se naknada materijalne i nematerijalne štete može dosuditi unazad 3 godine, u kojim granicama je i postavljen tužbeni zahtjev;
- da su visinu naknade toplog obroka i regres, koji u suštini predstavlja visinu naknade štete po osnovu učinjene diskriminacije, tužioci dokazali provedenim vještačenjem po vještaku ekonomske struke Vladimiru Paravac iz Doboja. Vještak je u nalazu i mišljenju od 9.9.2024. godine, a na osnovu uvida u evidenciju na poslu za svakog od tužilaca, izvršio obračun naknade toplog obroka, a na osnovu rješenja o korištenju godišnjeg odmora naknadu regres za svaku od godina koje su obuhvaćene tužbenim zahtjevom u skladu sa odredbom člana 132. stav 1. tačka 4. Zakona o radu i članom 3. stav 1. tačka 4. Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radniku, te dao tabelarni prikaz obračuna naknade troškova toplog obroka i regres za svakog tužioca pojedinačno. Obračun vještaka sud je ocijenio kao stručan i na osnovu istog dosudio tužiocima pripadajuću naknadu toplog obroka i regres u navedenom periodu, koji predstavlja u suštini naknadu štete zbog nejednakog postupanja koje su tužioci pretrpjeli;
- da je sud na dosuđene iznose naknade tužiocima dosudio i zakonsku zateznu kamatu, u skladu sa članom 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" broj 29/78, 39/85, 57/89, 57/89/. i 31/93, te "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04);
- da je odluku o troškovima postupka prvostepeni sud donio na osnovu odredbi člana 383., 386. stav 3., 387. i 396. Zakona o parničnom postupku, a u vezi sa Tarifom o nagradama i naknadi

troškova za rad advokata RS, te su tužiocima dosuđeni troškovi parničnog postupka u cjelosti, jer su tužioci uspjeli u parnici.

Po ocjeni ovog suda istaknutim žalbenim prigovorima tužene ne dovodi se u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude. Pravilno je postupio prvostepeni sud kada je odlučio kao u izreci pobijane presude, dajući u obrazloženju dovoljne i jasne činjenične i pravne razloge za takvu odluku, koje prihvata i ovaj sud.

Prema odredbi člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije diskriminacijom se smatra svako različito postupanje uključujući i svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kom licu, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kom licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima života. Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica u javnom i privatnom sektoru, u svim oblastima, između ostalih i rada i radnih uslova (član 6.).

Lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem obliku diskriminacije prema odredbama ovog zakona ovlašćena su da podnesu tužbu (član 12. Zakona o zabrani diskriminacije), te da učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, a teret dokazivanja da do diskriminacije nije došlo leži na suprotnoj strani (član 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije).

Jednako postupanje predstavlja ideal koji se bazira na osnovnoj postavci da se prema svim pojedincima u sličnim situacijama treba postupati slično ili jednako.

Tužioci u ovoj parnici, saglasno odredbi člana 12. stav 1. tačka a) i b) Zakona o zabrani diskriminacije traže utvrđenje diskriminacije (deklaratorni antidiskriminacijski zahtjev) i otklanjanje diskriminacije (restitutivni zahtjev).

Neposredna diskriminacija, prema odredbi člana 3. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije postoji ako se lice ili grupa lica, zbog njihovog ličnog svojstva u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem, stavljaju ili su stavljeni u nepovoljniji položaj ili bi mogli biti stavljeni u nepovoljniji položaj. Prvi uslov za utvrđenje neposredne diskriminacije je dokaz o nepovoljnom položaju koji se može uporediti sa postupanjem prema drugom licu u sličnoj situaciji. Obaveza lica koje se poziva na ovaj vid diskriminacije je da uvjeri sud da postoje lica sa kojima se povoljnije postupilo ili bi se povoljnije postupilo, a da je pri tome jedina razlika između njih pravno zaštićena osnova.

Indirektna diskriminacija (član 3. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije) postoji kada naizgled neutralna norma, kriterij ili praksa imaju diskriminirajuće efekte na lica koja pripadaju nekoj grupi koja ima zaštićene karakteristike. Kada je u pitanju indirektna diskriminacija ne radi se o različitom tretmanu u odnosu na druge u istoj ili sličnoj situaciji, već o jednakom tretmanu onih koji bi morali, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, biti drugačije tretirani kako ne bi bili dovedeni u nepovoljan položaj.

Odredbom člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije je propisano da u slučajevima kada lice ili grupa lica navode činjenice u postupku iz člana 12. ovog zakona potkrepljujući navode o tome da je zabrana diskriminacije prekršena, navodni prekršilac dužan je da dokaže da nije prekršio princip jednakog postupanja, odnosno zabrane diskriminacije u predmetu rasprave.

Za osnovanost tužbenog zahtjeva iz osnova diskriminacije mora se utvrditi da je do stavljanja u nejednak položaj došlo zbog jednog od zabranjenih osnova (član 2. stav 1. i član 5. Zakona o zabrani diskriminacije).

Zaštićeni osnovi predstavljaju ključni element diskriminacije i različito tretiranje lica postaje diskriminacija, samo ukoliko se zasniva na jednom od zaštićenih osnova (po osnovu rase, jezika, vjere, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja i drugo) ili ako se dokaže da je navodna žrtva diskriminacije, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, morala biti drugačije tretirana kako ne bi bila dovedena u nepovoljan položaj.

U konkretnom slučaju tužioci su provedenim dokazima dokazali osnovanost svog tužbenog zahtjeva, odnosno dokazali su da oni kao i ostali radnici zaposleni kod tužene za utuženi period nisu primili naknade za topli obrok i regres. Iz platnih lista tužilaca se ne može utvrditi, a niti izvršiti obračun toplog obroka, jer se u obračun plata za svakog radnika unose samo podaci o koeficijentu i cijeni rada, tako da program posebno ne iskazuje visinu toplog obroka, a niti bi se isti mogao umanjivati u slučaju korištenja godišnjeg odmora ili bolovanja. To jasno ukazuje da se tužiocima isplaćuje samo plata koja se za slučaj odsustva sa posla umanjuje za broj radnih dana, odnosno vremena provedenog na radu bez umanjenja ili uvećanja za topli obrok.

Pravilno je utvrdio prvostepeni sud da su tužioci shodno odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, učinili vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, a teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije je bio na tuženoj. Međutim, tužena tokom postupka nije predložila provođenje niti jednog konkretnog dokaza u cilju dokazivanja svojih tvrdnji da nema diskriminacije tužilaca kao radnika Osnovnog suda u Šamcu, nego je paušalno osporavala tužbeni zahtjev tvrdeći da se ne radi o diskriminaciji obzirom da Zakonom o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske nije propisana naknada za topli obrok i regres, a niti su odobrena finansijska sredstva za isplatu tih naknada.

Tužioci svojim tužbenim zahtjevom traže naknadu materijalne štete (izmakle koristi), koja se ogleda u neplaćenoj naknadi toplog obroka i naknade za regres, a visinu materijalne štete su dokazali vještačenjem po vještaku ekonomske struke Vladimiru Paravcu, koji je u nalazu i mišljenju od 9.9.2024. godine izvršio obračun materijalne štete za sve tužioce pojedinačno i to za svakog po osnovu neplaćanja naknade za topli obrok u spornom periodu od 1.3.2021. godine do 31.7.2024. godine i naknade za regres. U nalazu vještak je pojasnio da je obračun izvršio na osnovu propisa koji regulišu predmetnu oblast, te broju radnih dana tužilaca na poslu koji su određeni uvidom u platne liste tužilaca, a koje su izdate od poslodavca za sve tužioce, za koje tužiocima pripada naknada toplog obroka, te regres za korištenje godišnjeg odmora.

Nalaz vještaka je pravilno od strane prvostepenog suda ocijenjen kao stručan i istom je poklonjena vjera, jer se vještak u nalazu pravilno pozvao i na odredbe člana 132. stav 1. tačka 4. Zakona o radu ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 1/16, 66/18, 91/21, 119/21, 112/23, 39/24) i člana 3. stav 1. tačka 4. Odluke o utvrđivanju uvećanja plate, visine primanja po osnovu rada i visine pomoći radnika, te Odluku o izmjenama i dopunama ove odluke. Navedenim odredbama je propisano da poslodavac radniku isplaćuje troškove jednog toplog obroka za vrijeme jednog radnog dana, kao i za slučaj obavljanja prekovremenog rada dužeg od tri časa dnevno ukoliko kod poslodavca nije organizovana ishrana, pa je pravilno tužiocima dosuđena naknada za topli obrok i regres za utuženi period.

Prvostepeni sud je, prilikom donošenja odluke, imao u vidu da je Ustavni sud Bosne i Hercegovine u odluci broj U-18/21 od 24.3.2022. godine utvrdio da se nepropisivanjem naknade na ime toplog obroka u Zakonu o platama i naknadama sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“ br. 66/18) krši načelo nezavisnosti pravosuđa koje uključuje i finansijsku nezavisnost sudstva uopšte i sudije kao pojedinca kao osnovne garancije vladavine prava proklamovanog u članu I/2 Ustava BiH, te se zadire i u načelo zabrane diskriminacije iz člana II/4 Ustava BiH u vezi sa članom 14. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola broj 12 uz EK koja se na osnovu člana II/2 Ustava BiH neposredno primjenjuje u našem pravnom sistemu i ima prednost nad domaćim zakonodavstvom, te član 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Osim navedenog, prvostepeni sud je imao u vidu i stav Ustavnog suda Republike Srpske sadržan u odluci broj: U-68/21 od 26.4.2023. godine, da član 2. stav 2. Zakona o platama i naknadama sudija i tužilaca u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 56/22) nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske, jer topli obrok ne predstavlja osnovnu mjesečnu platu. Naknada za topli obrok u strukturi ličnih primanja nije element plate i ona zaposlenom licu pripada samo za vrijeme efektivno provedeno na radnom mjestu. Prema tome, i po ocjeni ovog suda, analogna primjena ukazuje da ni u platama radnika zaposlenih u pravosuđu topli obrok i regres ne predstavljaju osnovnu mjesečnu platu i isti u strukturi ličnih primanja ne mogu biti elementi plate tužilaca, jer naknada za topli obrok zaposlenom licu pripada samo za vrijeme efektivno provedeno na radnom mjestu, a naknada za regres zavisi od korišćenja godišnjeg odmora, pa su suprotni navodi žalbe neosnovani.

Uloga suda u primjeni prava dolazi do izražaja posebno ako opšta norma nije jasna i precizna. Društveni odnos koji nije regulisan opštom pravnom normom na jasan i precizan način, a koji mora biti regulisan, zahtijeva da u tom slučaju načelo legaliteta mora ustupiti mjesto pred samom suštinom prava, a to je potreba da se štite određeni interesi. U konkretnom slučaju tužioci kao radnici koji su u spornom periodu kod tužene imali status zaposlenog lica imaju pravo na topli obrok za dane koje su proveli na radu, kao i pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora koji su koristili. Nekritička primjena zakona koja ne uzima u obzir okolnosti slučaja u kojima se primjenjuje zakonska norma nanosi "nepravdu" stranci u postupku, u konkretnom slučaju tužiocima, a što je povezano i sa članom 6. Evropske konvencije, te članom 1. Protokola 1 uz Evropsku konvenciju, te član I/2 Ustava BiH, čime se zadire i u načelo zabrane diskriminacije iz člana II/4 Ustava BiH u vezi sa članom 14. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola broj 12 uz EK koja se na osnovu člana II/2 Ustava BiH neposredno primjenjuje u našem pravnom sistemu i ima prednost nad domaćim zakonodavstvom, te član 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, a što je i prvostepeni sud pravilno imao u vidu. Dakle, zakonodavac je u pomenutom članu 8. Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske i sam priznao da radnik ima pravo na topli obrok, ali to pravo nije regulisano na način koji je u skladu sa Ustavom Republike Srpske, pa proizlazi da je zakonodavac propustio pravilno regulisati naknadu za topli obrok, kao i naknadu za regres, jer te naknade nisu elemenat plate radnika kako je to pravilno i zaključio prvostepeni sud u pobijanoj presudi.

Kod takvog stanja stvari, prvostepeni sud je pravilno postupio, kada se prilikom donošenja odluke pridržavao određenih pravila tumačenja, obzirom da tužiocima u spornom periodu nije obračunavana niti isplaćivana naknada za topli obrok i naknada za regres kao radnicima u javnim preduzećima u Republici Srpskoj, lokalnoj samoupravi i u drugim oblastima. Takvim postupanjem tužioci su dovedeni u neravnopravan položaj i u odnosu na radnike pravosuđa u Federaciji BiH, Brčko Distriktu i radnike na nivou BiH, kao i u odnosu na

radnike javnih institucija u Republici Srpskoj kao i radnike u privatnom sektoru, kojima se ove naknade isplaćuju kao posebno obračunate.

Visinu potraživanja prvostepeni sud je utvrdio na osnovu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Vladimira Paravac iz Doboja i za to dao jasno obrazloženje koje kao pravilno prihvata i ovaj sud. Prvostepeni sud je prihvatio nalaz i mišljenje pomenutog vještaka, imajući u vidu da je vještak pojedinačno za svakog tužioca obračunao visinu naknade za topli obrok i visinu naknade za regres te da je vještak pri izradi nalaza i mišljenja uzeo u obzir materijalne dokaze iz spisa, platne liste tužilaca, statističke podatke za neto plate i bruto plate u Republici Srpskoj, opšte propise na osnovu kojih je obračunata visina toplog obroka i visina regresa.

Osim toga prvostepeni sud je imao u vidu da se u konkretnom slučaju ne radi o radnom sporu radi isplate toplog obroka i regresa gdje radnici potražuju priznato pravo koje im poslodavac nije isplatio, nego da se radi o sporu radi naknade štete zbog nepriznavanja prava, uzimajući u obzir propise kojim je ovo pravo regulisano za radnike u drugim oblastima. Stoga su bez osnova navodi žalbe da prvostepeni sud nije obrazložio na koji način je utvrđena visina dosuđene naknade za topli obrok i regres ili da su tužiocima ove naknade već isplaćene uz osnovnu platu. U prilog ovome je pojašnjenje vještaka ekonomske struke dato na ročištu za glavnu raspravu da plata radnika sa srednjom stručnom spremom, kada se od iste odbije naknada za topli obrok, naknada za regres, te minuli rad, da se dobije iznos plate koji bi bio niži od zakonom propisane najniže plate. To jasno upućuje na zaključak da tužiocima naknada za topli obrok i regres, nisu uračunate u platu.

Imajući u vidu navedeno, prvostepeni sud je donošenjem pobijane presude samo ispravio nedostatak pravne sigurnosti za ostvarivanje prava tužilaca, a sve u skladu sa pravom na pravično suđenje (član 6. Evropske konvencije), obzirom da naknada za topli obrok i regres nikada nisu ni bili element plate tužilaca. Stoga je tužena propuštanjem isplate naknade toplog obroka i regresa tužioce stavila u neravnopravan položaj u odnosu na uporednu grupu radnika iz Federacije BiH, Brčko Distrikta i na nivou BiH kao i u odnosu na radnike javnih institucija u Republici Srpskoj kao i radnike u javnom i privatnom sektoru kojima se ove naknade isplaćuju, a koju kao uporednu grupu priznaju i Ustavni sud BiH i Ustavni sud RS.

Prvostepeni sud je pravilno zaključio da je, prema odredbi člana 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije, neosnovan prigovor zastare, te za tu odluku dao jasno i detaljno obrazloženje (strana 45 – poslednji pasus i 46 – prvi pasus obrazloženja prvostepene presude) koje kao pravilno prihvata i ovaj sud, pa se isto neće ponavljati.

Nije osnovana ni žalba tužene u dijelu odluke o troškovima postupka kojom se ukazuje da je protivno odredbi člana 387. Zakona o parničnom postupku tužiocima dosuđena nagrada za sastav obrazloženog podneska od 12.1.2024. godine. Ovo iz razloga što tužioci postavljajući zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka nisu ni tražili naknadu za sastav bilo kakvog podneska, niti im je dosuđena naknada za stav podneska, već je tužiocima samo dosuđena naknada za sastav tužbe i za zastupanje tužilaca na pripremnom ročištu i na glavnoj raspravi.

Isto tako nisu osnovani ni navodi žalbe tužene kojima se ukazuje da je paušalna nagrada obračunata na odsustvo iz kancelarije. Prilikom provjere obračuna troškova parničnog postupka koji su priznati tužiocima utvrđeno je da je paušalna nagrada, propisana Tarifnim brojem 12. AT, obračunata samo na naknadu za sastav tužbe i radnje zastupanja, a ne i na nagradu za vrijeme (svaki započeti čas odsustva punomoćnika iz kancelarije radi prisustva ročištima). Iz obrazloženja prvostepene presude proizlazi da je prilikom obračuna troškova parničnog postupka tužiocima priznata naknada za sastav tužbe i za zastupanje tužilaca na dva održana

ročišta, prema Tarifnom broju 3. AT, u iznosima od po 200,00 KM tj. ukupno 600,00 KM. Na taj iznos naknade tužiocima je priznata paušalna nagrada, prema Tarifnom broju 12. AT, u iznosu od 25% ili iznos od 150,00 KM. Osim navedenog tužiocima je priznata i nagrada za vrijeme tj. za odsustvo punomoćnika iz kancelarije radi pristupa ročištima u trajanju od tri započeta časa ili iznos od 180,00 KM i na ovaj iznos nije obračunata paušalna nagrada.

Imajući u vidu navedeno, bez osnova su žalbeni navodi tužene, a kako nema ni povreda zakona na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je na osnovu odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku, odlučeno kao u izreci presude.

Odluku o troškovima ovog postupka sud je donio primjenom odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. Zakona o parničnom postupku, jer tužena nije uspjela sa žalbom.

Predsjednik vijeća
Vojka Prešić